

نظام مسائل

فصل نامه نظام مسائل کشور

گفتگوی ویژه با حمزه صفریگی
دبیرکل مجمع

از مسئله فهمی تا نهادسازی

فلسفه نظام مسائل، عبور از
حکمرانی واکنشی به
حکمرانی مسئله محور است.

روایت یک رویداد

رویداد علمی و تخصصی "صدرای علوم
انسانی" با محوریت "صنعت، دانشگاه و
راه اشتغال"، با حضور مجمع مشورتی
نظام مسائل کشور و جمعی از
اندیشمندان، اساتید دانشگاه، مدیران
صنعتی و صاحب نظران، طی روزهای ۵ و
۶ خردادماه برگزار شد.

انسیه روستایی

آیا بدون نظام مسائل حکمرانی ممکن است؟

نظام مسائل، تبلور عقلانیتی ساختار یافته
است که با اتکا به روش علمی تفکر
سیستمی و طبقه بندی نظام مند می کوشد
صورت بندی دقیقی از مسائل کشور ارائه
دهد.

گزارش ویژه

هم افزایی نخبگانی، تبیین راهبردی و انسجام تشکیلاتی در مسیر حل مسائل کشور

گردهمایی ملی دبیران مجمع نظام
مسائل کشور - اردیبهشت ۱۴۰۴

سید هادی خاتمی

احصاء تهدیدات و ضرورت استقرار پدافند غیرعامل در حوزه کالاهای اساسی و امنیت غذایی جمهوری اسلامی ایران

بی توجهی به تهدید ناترازی غذایی
می تواند بنیان های ملی را از درون دچار
فرسایش و فروپاشی کند.

حجت الاسلام وحدتی آراسته

بحران ریزگردها در قم ضرورت مدیریت جهادی برای نجات استان

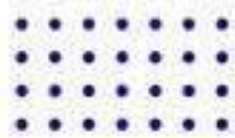
در سال های اخیر، شدت این پدیده به گونه ای بوده
که حدود ۳۰ هزار هکتار از اراضی قم در وضعیت
بحرانی قرار دارند و بیش از ۱۰۰ هزار هکتار از
زمین ها نیز مستعد خیزش گرد و غبار هستند.

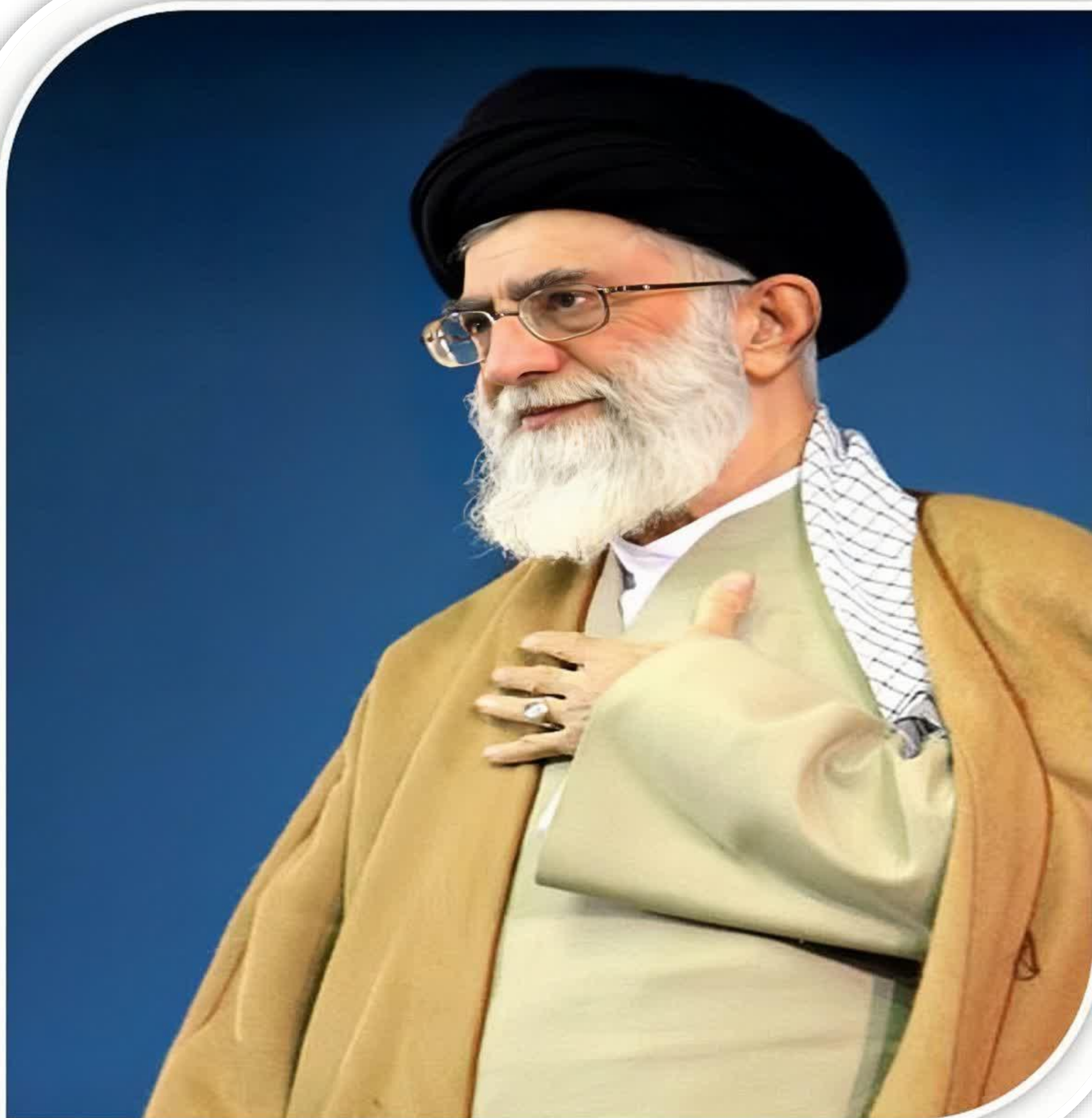
مجمع مشورتی نظام مسائل کشور

ایران در مسیر حل مسائل

مجمع مشورتی نظام مسائل کشور

اولین مجمع مشورتی نظام مسائل در کشور
با حضور کارشناسان کشوری و نخبگان
استان ها و شهرستان ها

متفکران کشور، اندیشه‌ورزان کشور، خودشان را درگیر مسائل کلان کشور بکنند. کشور مسائل اساسی‌ای دارد. کارهای بزرگی هست که باید انجام بگیرد. توانایی‌ها و ظرفیتهای بسیاری هست که میتواند در خدمت این حرکت عظیم انجام بگیرد. این مقصود تحقق نخواهد یافت، مگر اینکه زبندگان، فرزندگان و اندیشه‌ورزان، خودشان را با این مسائل کلان مرتبط و درگیر کنند. این باید اتفاق بیفتد و ان شاءالله این خواهد شد.

دکتر محمدباقر قالیباف

نظام مسائل کشور، همه موضوعات را در بر می گیرد چرا که قدرت مردم بسیار بزرگ است و در همه حوزه ها نخبگان، جوانان، زنان و مردانی داریم که می توانند در سراسر کشور اقدامات مفیدی داشته باشند.

دکتر مهدی مسکنی

(دستیار ویژه رئیس مجلس شورای اسلامی):

مجمع نظام مسائل کشور به عنوان شبکه ای برای احصا مسائل می تواند با سیاستگذارانی که در تشخیص و احصا درست مسئله نیاز به کمک دارند، همراه باشد

دکتر حسن بهاروند

(رئیس شورای سیاستگذاری مجمع مشورتی نظام مسائل کشور):

**مجمع نظام مسائل کشور حلقه واسط میان
مردم و مسئولان است که به عنوان اتاق فکر
مشورتی، در کنار مدیران ایفای نقش می کند.**

دکتر حمزه صفریگی
(دبیر کل مجمع مشورتی نظام مسائل کشور):

نظام مسائل بستر یکپارچه‌سازی فهم مسئله در حکمرانی در کشور است

صاحب امتیاز:
مجمع مشورتی نظام مسائل کشور

مدیر مسئول:
حمزه صفربیگی

سر دبیر:
انسیه روستایی

صفحه آرایی:
آوا روستایی

شورای تحریریه:
واحد تحریریه معاونت رسانه

نمونه خوانی:
ارغوان خانزاده

فهرست

گزارش

گردهمایی ملی دبیران مجمع نظام مسائل کشور ۸

روایت رویداد

رویداد علمی و تخصصی «صدرای علوم انسانی» ۱۲

یادداشت

آموزش و پرورش ایران در چنبره مدیریت متمرکز ۱۳

مقاله

بحران ریزگردها درقم ضرورت مدیریت جهادی ۱۵

گفتگوی ویژه

از مسئله‌فهمی تا نهادسازی ۱۷

یادداشت

راه عبور تهران از بحران ترافیک ۱۹

مقاله

آیا بدون نظام مسائل حکمرانی ممکن است؟ ۲۱

نظام مسائل در استان

خراسان جنوبی خاوران ایران زمین ۲۳

نظام مسائل در استان

اثربخشی مجمع مشورتی نظام مسائل در استان فارس ۲۵

مقاله

جایگاه راهبردی معاونت بانوان در معماری سیاستگذاری مجمع ۲۶

گزارش تحلیلی

احصاء تهدیدات و ضرورت استقرار پدافند غیرعامل ۲۸

نظام مسائل در استان

بررسی وضعیت حمل‌ونقل استان البرز؛ چالش‌ها و راهکارها ۳۰

خبرنامه

۳۲

گزارش

گردهمایی ملی دبیران مجمع نظام مسائل کشور – اردیبهشت ۱۴۰۴

همافزایی نخبگانی، تبیین راهبردی و انسجام تشکیلاتی در مسیر حل مسائل کشور

در روزهای ۱۶ و ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۴۰۴، گردهمایی ملی مجمع نظام مسائل کشور با حضور دبیرکل، معاونین ستاد مرکزی، دبیران کمیسیون‌های ملی و دبیران استانی از سراسر کشور برگزار گردید.

روز نخست: گفت‌وگوی میدانی، تحلیل ساختاری و تجربه‌آموزی تعاملی

در افتتاحیه روز اول، با استقبال دبیران استانی، نشست تحلیلی-تجربی به‌منظور تبیین وضعیت کنونی مجمع در سطح استان‌ها و بررسی چالش‌های پیش‌رو برگزار شد. در این نشست، هر یک از دبیران استانی به ارائه گزارشی مستند از فعالیت‌ها، ابتکارات و موانع اجرایی در حوزه مأموریت‌های استانی پرداختند. گزارش‌ها نشان‌دهنده تنوع زمینه‌های فعالیت، اقتضائات بومی، تفاوت ظرفیت‌های انسانی، و میزان تعامل با نهادهای محلی بود. رویکرد نشست، مبتنی بر شفاف‌سازی عملکرد، تبادل تجربه‌های موفق، آسیب‌شناسی روندها و ترسیم نقشه ظرفیت‌های محلی در امتداد اهداف کلان مجمع بود. این تبادل میدانی، بستری برای شکل‌گیری ادبیات مشترک، بهره‌برداری از الگوهای محلی و ایجاد هم‌افزایی میان دبیران استان‌ها فراهم آورد. در بخش دوم روز نخست، کارگاهی تخصصی با حضور دبیرکل، اعضای ستاد مرکزی و دبیران کمیسیون‌ها و استانها، برگزار شد. در این کارگاه، ضمن تشریح سند راهبردی مجمع، به تفکیک مسئولیت‌های شبکه ملی و استانی، الزامات اجرایی در سطح میدان، فرآیندهای شناسایی مسئله، تعامل با حلقه‌های نخبگانی، و نسبت استان‌ها با سیاست‌های ملی پرداخته شد. مشارکت فعال دبیران در بحث‌ها، سبب ارتقاء درک مشترک از ساختار مأموریتی مجمع و تسهیل هم‌راستاسازی عملکردی میان مرکز و استان‌ها گردید.

روز دوم؛ بازخوانی فلسفه تأسیس، افق‌گشایی نهادی و تقویت نقش نخبگان در حکمرانی

دومین روز گردهمایی، ماهیتی رسمی‌تر و راهبردی‌تر داشت. در این روز، مراسمی با حضور دستیار ویژه رئیس مجلس شورای اسلامی رئیس شورای سیاست‌گذاری مجمع، دبیرکل و دبیران کمیسیون‌ها و استان‌ها برگزار شد. این بخش از گردهمایی با هدف بازخوانی چرایی ایجاد مجمع، شفاف‌سازی مرز وظایف و نقش مجمع در نظام حکمرانی کشور برگزار گردید. دستیار ویژه رئیس مجلس، در سخنرانی خود با تأکید بر نقش حلقه‌های نخبگانی در سیاست‌گذاری عمومی، شکل‌گیری مجمع را پاسخی به نیاز دیرینه کشور برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های دانشی و میدانی در فرآیند تصمیم‌سازی عنوان کرد. ایشان بر اهمیت استقلال ساختاری، تمرکز بر مسئله‌محوری و پرهیز از ورود به سطوح اجرایی تأکید ورزید.

در ادامه، رئیس شورای سیاست‌گذاری مجمع، ضمن مروری بر روند تأسیس و تثبیت مجمع، مأموریت آن را «تشخیص اولویت‌ها تحلیل علل، و طراحی راه‌حل‌های بومی برای مسائل مزمن کشور» دانست و افزود: «مجمع نه نهادی اجرایی، بلکه بازوی اندیشه‌ورز و مردم‌پایه برای تصمیم‌سازی‌های کلان است که باید با زبان کارشناسی، اقتدار منطقی و نگاه ساختاری وارد میدان مسائل شود».

در بخش پایانی مراسم، دبیرکل مجمع با جمع‌بندی محورهای دو روز گردهمایی، از نقش برجسته استان‌ها در تحقق مأموریت ملی مجمع یاد کرد و بر لزوم مستندسازی اقدامات، تشکیل بانک تجارب استانی، و توسعه شبکه‌های دانشی درون‌مجمعی تأکید نمود. گردهمایی با ثبت عکس دسته‌جمعی و اعلام آمادگی دبیران برای اجرای مصوبات و مأموریت‌های تبیین‌شده به پایان رسید.

دستاوردهای کلان گردهمایی؛ از همگرایی در میدان تا تقویت جایگاه ملی

گردهمایی اردیبهشت‌ماه، فراتر از یک نشست تشریفاتی، به‌مثابه رویدادی تحول‌ساز در چند سطح عمل کرد:

افزایش هم‌افزایی و تبادل تجربه میان دبیران استانی با نگاه شبکه‌ای

تقویت ارتباط عمودی میان ستاد مرکزی و بدنه عملیاتی مجمع

شفاف‌سازی مأموریت‌ها، بازتعریف نقش‌ها و ارتقاء هویت نهادی مجمع

ایجاد انسجام ساختاری و هم‌راستاسازی برنامه‌های سال آینده

تبیین جایگاه مجمع در منظومه حکمرانی با حضور مقامات ملی

سخن پایانی؛ آغاز مرحله بلوغ و اثرگذاری نخبگانی

این گردهمایی، نقطه آغاز مرحله‌ای تازه از حیات مجمع بود؛ مرحله‌ای که در آن، ساختار نخبگانی مسئله‌محور با پشتوانه تجربیات میدانی و انسجام راهبردی، آماده ایفای نقشی مؤثر و راهگشا در مسیر مواجهه نظام‌مند با مسائل اساسی کشور است

روایت یک رویداد ملی

صدرای علوم انسانی، هم‌اندیشی ملی برای پیوند علم و صنعت در حل مسائل کلان کشور

رویداد علمی و تخصصی «صدرای علوم انسانی» با محوریت «صنعت، دانشگاه و راه اشتغال» طی روزهای ۵ و ۶ خردادماه برگزار شد. این رویداد با حضور جمعی از اندیشمندان، اساتید دانشگاه، مدیران صنعتی، صاحب‌نظران و نمایندگان مجمع مشورتی نظام مسائل کشور، فرصتی ارزشمند برای هم‌اندیشی درباره چالش‌های کلان کشور فراهم کرد. صدرای علوم انسانی با هدف بررسی نقش علوم انسانی در توسعه ملی، به بازخوانی تعامل میان صنعت، دانشگاه و بازار اشتغال پرداخت. شرکت‌کنندگان در این رویداد به تبیین ضرورت بهره‌گیری از ظرفیت‌های علوم انسانی در مسیر حل مسائل کلان کشور، از جمله اشتغال و توانمندسازی نیروی انسانی، پرداختند. مجمع مشورتی نظام مسائل کشور به عنوان یک نهاد تخصصی و مشورتی، در این رویداد ملی حضوری فعال داشت و اعضای آن دیدگاه‌ها و راهکارهایی نوین برای تقویت ارتباط میان نهادهای علمی، صنعتی و بازار کار ارائه کردند. تأکید بر استفاده از دستاوردهای علوم انسانی در طراحی سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی، از مهم‌ترین محورهای طرح‌شده توسط نمایندگان مجمع بود. در نشست‌ها و پنل‌های تخصصی این رویداد، مباحثی همچون توانمندسازی نیروی انسانی، ارتقای کیفیت آموزش دانشگاهی، و تطبیق برنامه‌های علمی با نیازهای واقعی بازار کار مطرح و مورد بحث قرار گرفت. صدرای علوم انسانی، گامی ارزشمند در جهت نزدیک‌تر کردن علوم انسانی به عرصه حل مسائل واقعی کشور به شمار می‌رود.

یادداشت

آموزش و پرورش ایران در چنبره مدیریت
متمركز و بیگانگی با نیازهای جامعه

حسینمراد مرادی
دبیر کمیسیون ملی آموزش و تحقیقات

مجمع مشورتی نظام مسائل کشور متشکل از جامعه نخبگانی دغدغه‌مند و وفادار به آرمان‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی است که ذیل سیاست‌های حکمرانی نظام مقدس و با لحاظ عنصر پذیرش مسئولیت اجتماعی در قبال جامعه و کمک به ایجاد زیرساخت حکمرانی عالمانه چند سالی است که در سپهر حرکت‌های خودجوش برای ساختن ایران آباد شکل گرفته است. کمیسیون آموزش و تحقیقات این مجمع از آنجا که مأموریت خود را در دو حیطه احصای مسائل در حوزه‌های زیربنایی و اثرگذار آموزش و پرورش و آموزش عالی متمركز می‌داند تلاش کرده با بهره‌گیری از کارشناسان خبره و صاحب سبک و با سابقه در این عرصه به دنبال مسئله‌یابی و به اشتراک گذاشتن مسائل با نخبگان و پس از آن جستجوی راهکارهای شدنی برای این مسائل از وجود کارشناسان عزیز و دغدغه‌مندی بهره می‌برد. گام اول در مسئله‌یابی را با مشورت اعضای محترم کمیسیون در سال ۱۴۰۳ آغاز و تاکنون در آموزش و پرورش بیش از ۲۵ مسئله مهم و در آموزش عالی ۲۰ مسئله احصا شدند برای مسائل دیگر نیاز به تبادل تجربی و بررسی‌های بیشتر داریم. از صندوق ذخیره فرهنگیان تا نحوه جذب هیات علمی در دانشگاه‌ها؛ از مشکلات معیشتی معلمان و اساتید تا بی‌انگیزگی دانش‌آموزان و دانشجویان و ایرادات اساسی در محتوای منسوخ و... را در دست بررسی داریم. در این مقال دو نکته را از همه چیز مهم‌تر دانستیم.

دو گره کور آموزش و پرورش ایران

مدیریت متمركز و بیگانگی با نیازهای جامعه آموزش و پرورش ایران در دهه‌های اخیر با مسائل متعددی دست‌وپنجه نرم کرده است، اما در میان همه چالش‌ها، دو گره کور بنیادین بیش از بقیه چشمگیر است:

ساختار ناکارآمد مدیریتی و گسست عمیق میان آموزش و نیازهای واقعی جامعه و بازار کار

مدیریت متمركز، آموزش غیرپاسخگو

یکی از معضلات ریشه‌ای آموزش و پرورش، ساختار متمركز و بوروکراتیک آن است. وزارتخانه‌ای که باید متولی سیاست‌گذاری کلان باشد، عملاً وارد جزئی‌ترین امور مدارس شده و میدان تصمیم‌گیری را از مناطق و مدارس سلب کرده است. در چنین ساختاری، خلاقیت مدیریتی، ابتکار معلمان و مشارکت اولیا به حداقل می‌رسد و آموزش و پرورش به دستگاهی فرسوده و کند تبدیل می‌شود که پاسخ‌گوی نیازهای متغیر جامعه نیست. تغییرات پی‌درپی مدیریتی، نبود ثبات در برنامه‌ها، بی‌توجهی به داده‌های میدانی و عملکردی، و موازی‌کاری بین واحدهای ستادی، از مهم‌ترین علائم بیماری مدیریت متمركز هستند. اگر این ساختار اصلاح نشود، هرگونه سیاست‌گذاری جدیدی نیز در گرداب ناکارآمدی غرق خواهد شد.

گسست آموزش از جامعه

وقتی مدرسه به زندگی وصل نیست چالش دوم، بیگانگی مدرسه با واقعیات زندگی اجتماعی و اقتصادی دانش‌آموزان است. محتوای برنامه‌های درسی همچنان بر محفوظات، اطلاعات غیرکاربردی و تکالیف سنتی متمرکز است و کمتر نشانی از آموزش مهارت‌های زندگی، تفکر انتقادی، کارآفرینی یا آگاهی شغلی در آن دیده می‌شود. مدرسه امروز نه مهارت شغلی می‌آموزد، نه مسئولیت اجتماعی را تمرین می‌دهد. از این رو، جوان ایرانی پس از سال‌ها تحصیل، هنوز نمی‌داند چگونه کار بیابد، چگونه تعامل مؤثر با جامعه داشته باشد. این فاصله عمیق میان مدرسه و جامعه، نتیجه غفلت ساختاری از پیوند میان آموزش و نیازهای عصر جدید است.

راهی جز بازنگری بنیادین نیست

احیای آموزش و پرورش، در گرو بازآرایی ساختار مدیریتی بر مبنای حکمرانی چندسطحی، داده‌محور و پاسخ‌گو است. مدارس باید استقلال نسبی در تصمیم‌گیری داشته باشند و مدیران و معلمان باید از آموزش و اختیارات کافی برخوردار شوند تا با درک بومی از نیازهای دانش‌آموزان، راه‌حل ارائه دهند. در بُعد دوم، بازنگری در محتوای درسی، تقویت مدارس مهارتی، پیوند با نهادهای اجتماعی و کارآفرینی، و گسترش مشاوره تحصیلی-شغلی واقعی، تنها راه پر کردن شکاف بین مدرسه و جامعه است. تا زمانی که این دو گره کور گشوده نشود، نه عدالت آموزشی محقق خواهد شد، نه کیفیت ارتقا می‌یابد، و نه آموزش و پرورش به نهادی امیدآفرین و آینده‌ساز تبدیل خواهد شد.

مقاله

استان قم امروز با یکی از جدی‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی خود روبه‌روست؛ پدیده ریزگردها که نه‌تنها سلامت مردم، بلکه زیرساخت‌های شهری، کشاورزی و گردشگری را نیز با تهدید مواجه کرده است. در سال‌های اخیر، شدت این پدیده به‌گونه‌ای بوده که حدود ۳۰ هزار هکتار از اراضی قم در وضعیت بحرانی قرار دارند و بیش از ۱۰۰ هزار هکتار از زمین‌ها نیز مستعد خیزش گرد و غبار هستند. این شرایط باعث کاهش شدید کیفیت هوا و بروز مشکلات حاد تنفسی برای شهروندان شده است.

در بررسی عوامل مؤثر در تشدید این بحران، چند محور اصلی قابل شناسایی است. نخست، توسعه‌ی صنعتی بدون رعایت ملاحظات زیست‌محیطی است که به افزایش آلاینده‌ها در هوا منجر شده است. صنایع موجود در استان نیازمند اجرای سخت‌گیرانه‌تر قوانین زیست‌محیطی و استفاده از فناوری‌های پاک هستند. دوم، شرایط اقلیمی خاص قم به‌عنوان منطقه‌ای خشک و کم‌بارش، موجب شده که زمین‌ها بسیار مستعد گرد و غبار باشند، به‌ویژه با کاهش پوشش گیاهی و تشدید خشکسالی‌های ناشی از تغییرات اقلیمی.

عامل سوم، سوزاندن سوخت‌های فسیلی در نیروگاه‌های سیکل ترکیبی استان است که موجب افزایش ذرات معلق در هوا می‌شود. استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر مانند انرژی خورشیدی، می‌تواند به‌عنوان جایگزینی پاک در کاهش این آلودگی مؤثر باشد. چهارم، فعالیت‌های کشاورزی ناپایدار، از جمله استفاده بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی، تغییر کاربری اراضی و چرای بی‌رویه دام است که منجر به فرسایش خاک شده و گردوغبار را تشدید می‌کند.

حجت الاسلام وحدتی آراسته
دبیر مجمع نظام مسائل استان قم

بحران ریزگردها در قم ضرورت مدیریت جهادی برای نجات استان

یکی دیگر از عوامل مهم، کمبود پوشش گیاهی و فضای سبز شهری است. گسترش جنگل کاری، توسعه کمرندهای سبز در اطراف شهر، و کاشت گونه‌های مقاوم به خشکی می‌تواند نقشی اساسی در مهار ریزگردها ایفا کند. همه این مسائل نیازمند مدیریتی علمی، پیگیر و متعهد است؛ چیزی که امروز بیش از هر زمان دیگر احساس می‌شود.

راهکارهای عملی برای مقابله با این بحران کاملاً روشن است. نخست، باید ستادی ویژه برای مدیریت بحران ریزگردها در قم تشکیل شود که در آن، متخصصان محیط زیست، منابع طبیعی، مدیران اجرایی و کارشناسان مجمع نظام مسائل استان حضور داشته باشند. دوم، اجرای طرح‌های تثبیت خاک و احیای پوشش گیاهی در کمرند شهری با استفاده از تجربیات موفق جهانی، امری حیاتی است. انتقال پساب فاضلاب به مناطق بحرانی برای افزایش رطوبت خاک و کاهش گرد و غبار، گام سوم است.

همچنین، باید در مناطق حساس، محدودیت جدی برای چرای دام و فعالیت‌های مخرب زیست محیطی اعمال شود. استفاده از فناوری‌های نوین برای پایش و کنترل هوشمند بحران ریزگردها، یک ضرورت انکارناپذیر است. یکی از نکات مغفول مانده، جایگاه تالاب‌های اطراف قم است که اغلب برای مردم ناشناخته مانده‌اند. دریاچه نمک با وسعتی بیش از ۲۰۰ هزار هکتار که بین سه استان قم، سمنان و اصفهان قرار دارد، و تالاب حوض سلطان که در کنار آزادراه تهران- قم واقع شده، از جمله ظرفیت‌های طبیعی هستند که باید مورد توجه ویژه قرار گیرند.

از دیگر راهبردهای پیشنهادی، می‌توان به حمایت از پروژه‌های تحقیقاتی دانشجویان، به‌ویژه در رشته‌های مرتبط با محیط زیست اشاره کرد که می‌تواند افق‌های جدیدی برای مقابله علمی با این پدیده بگشاید. همچنین تشویق مردم به احیای اراضی کشاورزی در کمرند شهری، با ارائه تسهیلات ویژه و مقابله با تغییر کاربری زمین‌های کشاورزی، نقش مهمی در کاهش اثرات گردوغبار خواهد داشت.

امروز مردم قم حق دارند که در هوای پاک نفس بکشند. این یک خواسته انسانی، قانونی و دینی است. بر ماست که با بهره‌گیری از تخصص، برنامه‌ریزی دقیق، استفاده از تجربیات جهانی و اراده‌ای جهادی، این بحران را مدیریت کنیم. آنچه نیاز داریم، بیش از منابع مالی، وجود نیروی انسانی متعهد و مدیریتی دغدغه‌مند است که با روحیه‌ای خستگی‌ناپذیر، برای نجات استان قم از این بحران زیست محیطی، گام‌های عملی و مؤثر بردارد.

استان قم

گفتگوی ویژه

از مسئله‌فهمی تا نهادسازی روایت دبیرکل مجمع نظام مسائل کشور از یک تجربه ملی

حمزه صفربیگی دبیرکل مجمع مشورتی نظام مسائل کشور

ایران، کشوری با پویایی‌های پرشتاب و چالش‌های درهم‌تنیده است؛ از بحران‌های مزمن اقتصادی و اجتماعی تا تحولات فناورانه و ژئوپلیتیکی. در چنین وضعیتی، سیاست‌گذار نیازمند نهادها و مجموعه‌هایی است که نه تنها از مسائل شناختی عمیق دارند، بلکه بتوانند این شناخت را به ساختارهای تصمیم‌سازی ترجمه کنند.

مجمع نظام مسائل کشور یکی از مجموعه‌هایی است که در سال‌های اخیر کوشیده با ترکیب نهادسازی، تفکر سیستمی و شبکه‌سازی نخبگانی، الگویی متفاوت در سیاست‌گذاری مبتنی بر مسئله را به جریان بیندازد.

برای واکاوی فلسفه وجودی این مجمع، ظرفیت‌های آن، و نسبت آن با مفهوم «نهادسازی» در ایران، با دکتر صفربیگی دبیرکل مجمع نظام مسائل کشور گفت‌وگو کرده‌ایم:

سوال: جناب دکتر، شما در جایگاهی قرار دارید که هم تجربه سیاست‌گذاری دارید و هم تجربه نهادسازی. به‌طور کلی چرا نهادسازی در ایران، روندی دشوار و اغلب ناپایدار است؟

دکتر صفربیگی: ما در ایران بیشتر شاهد ساخت نهاد هستیم تا نهادسازی. یعنی سازمانی شکل می‌گیرد، ساختمانی افتتاح می‌شود، اما هنوز درباره کارکرد، پایداری و نسبتش با سایر اجزای نظام حکمرانی، اندیشه‌ای نشده است. نهادسازی یعنی ایجاد سازوکار پایدار حل مسئله. اما بسیاری از نهادها بدون پاسخ به این پرسش بنیادین که چه مسئله‌ای را قرار است حل کنند، تأسیس می‌شوند. نتیجه این می‌شود که عمر نهاد وابسته به دولت وقت، یا اراده یک مدیر خاص می‌شود، نه مسئله‌ای ریشه‌دار و نیازمند پاسخ نهادمند.

فلسفه نظام مسائل، عبور از حکمرانی واکنشی به حکمرانی مسئله‌محور است.

این یعنی، به جای آنکه منتظر بحران بمانیم و بعد تصمیمی فوری بگیریم، باید تصویری جامع، سیستمی و تحلیلی از مسائل اصلی کشور داشته باشیم و بر اساس آن، سیاست‌سازی کنیم...

نظام مسائل در پی آن است که ساختار سیاست‌گذاری را از سطح واکنش و فشار، به سطح پیش‌بینی، تحلیل و مداخله مؤثر ارتقا دهد. و این فقط یک نظریه نیست؛ ما در مجمع، روی ده‌ها مسئله در حوزه‌های انرژی، آموزش، اجتماعی، اقتصادی و غیره کار کرده‌ایم، و صورت‌بندی‌هایی داده‌ایم که اکنون در اختیار برخی نهادهای تصمیم‌ساز قرار دارد.

سوال: جایگاه مجمع را در آینده چگونه می‌بینید؟ آیا در پی تبدیل‌شدن به یک مرجع سیاست‌گذار هستید؟

دکتر صفربگی: خیر، ما مرجع سیاست‌گذاری نیستیم و نمی‌خواهیم باشیم. ما مرجع تولید تصویر دقیق از مسئله هستیم. یعنی سیاست‌گذار باید بتواند به ما رجوع کند تا ببیند پشت هر تصمیم، چه مسئله‌ای خوابیده، چه سناریوهایی وجود دارد، چه بازیگران و منافع متضادی دخیلند، و چه اولویتهایی باید رعایت شود. در واقع، مجمع به دنبال آن است که نظام تصمیم‌سازی در کشور را عقلانی‌تر، شفاف‌تر و پاسخ‌گوتر کند. این مجمع در صورت استمرار، می‌تواند به ستون فقرات دانشی حکمرانی در ایران بدل شود.

سوال: چه چیزی می‌تواند مانع تحقق این افق شود؟

دکتر صفربگی: خطر اصلی، بی‌تفاوتی یا بدفهمی است. از سوی دیگر، اگر ما نتوانیم ارتباط خود را با بدنه سیاست‌گذار، با دانشگاه، و با جامعه نخبگانی کشور مستحکم کنیم، این تجربه هم ممکن است در بلندمدت فرسوده شود. نهادسازی، نیازمند اعتماد متقابل و استمرار است.

سوال: در این میان، مجمع نظام مسائل کشور دقیقاً در پاسخ به چه خلأیی شکل گرفت؟

دکتر صفربگی: خلأ اصلی، فقدان یک نظام فکری و دانشی برای فهم و طبقه‌بندی مسائل کشور بود. سال‌ها با انبوهی از سیاست‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌ها مواجه بوده‌ایم که در اصل، پاسخی به مسئله‌ای تعریف‌نشده یا تشخیص‌نداده بوده‌اند. مجمع در پاسخ به این نیاز شکل گرفت: طراحی یک چارچوب دانشی و نهادی برای شناسایی، تحلیل و اولویت‌بندی مسائل ایران در سطوح مختلف.

سوال: این هدف بلندپروازانه به نظر می‌رسد. آیا در عمل امکان‌پذیر بوده؟ چه تجربه‌ای پشت این ادعا وجود دارد؟

دکتر صفربگی: بله، اتفاقاً نقطه قوت ما همین تجربه عینی است. ما طی چهار سال گذشته، با سازماندهی یک شبکه بزرگ از بیش از ده هزار نخبه جهادی و داوطلب از سراسر کشور، توانستیم یک مدل ترکیبی برای احصاء مسائل توسعه دهیم. این مدل، هم مبتنی بر داده‌ها و تحلیل‌های سیستمی است، هم متکی بر تجربیات میدانی، و هم محصول تضارب آرا در فضای بین‌رشته‌ای. در این مسیر، بیش از ۳۰۰ کمیسیون تخصصی ملی و استانی تشکیل شد که به تحلیل عمقی مسائل در حوزه‌های مختلف پرداختند. این شبکه، ثمره‌ای بی‌نظیر از پیوند ظرفیت دانشی، انگیزه‌های جهادی، و نگاه فرابخشی است.

سوال: فلسفه نظام مسائل در این چارچوب چیست؟ آیا این مفهوم را صرفاً مفهومی نظری می‌دانید یا می‌تواند به طراحی سیاست‌های واقعی بینجامد؟

تجربه مجمع نظام مسائل کشور، تجربه‌ای منحصربه‌فرد در پیوند مسئله‌فهمی، نهادسازی و شبکه‌سازی دانشی است. اگر قرار است حکمرانی در ایران، از سطح شعار و واکنش عبور کند، باید بتواند با اتکا به چنین نهادهایی، به فهم مشترک گفت‌وگوی علمی، و تصمیم‌سازی مبتنی بر داده برسد. آینده نهاد، بسته به آن است که چقدر بتواند در ساختار حکمرانی نفوذ کند - نه از راه قدرت، بلکه از مسیر معنا و عقلانیت.

یادداشت

راه عبور تهران از بحران ترافیک، توسعه حمل و نقل عمومی و اصلاح فرهنگ ترافیکی است

روح الله جبرائیلی

دبیر مجمع مشورتی نظام مسائل استان تهران

تهران سال‌هاست که با بحران مزمن ترافیک روبرو است؛ بحرانی که نه تنها حرکت خودروها، بلکه حرکت زندگی را در این کلان‌شهر کند کرده است. این معضل چندوجهی، امروز به یکی از دغدغه‌های اصلی شهروندان و چالشی جدی برای مدیران شهری تبدیل شده و حل آن نیازمند نگاهی همه‌جانبه و راهکارهایی فراتر از اقدامات مقطعی است.

ترافیک تهران تنها مسئله‌ای مربوط به حمل و نقل نیست؛ بلکه به نوعی بر کلیت کیفیت زندگی شهروندان تأثیر گذاشته است. از آلودگی هوا و اتلاف وقت گرفته تا فشار روانی و کاهش بهره‌وری اقتصادی، همگی از پیامدهای گره‌های ترافیکی پایتخت هستند. بررسی دلایل این بحران و ارائه راهکارهای واقع‌گرایانه، گامی مهم در مسیر کاهش بار ترافیکی این کلان‌شهر است.

یکی از دلایل اصلی تراکم شدید ترافیک در تهران، رشد سریع جمعیت شهری در دهه‌های اخیر و افزایش بی‌رویه خودروهای شخصی است. در بسیاری از محورها، ظرفیت خیابان‌ها پاسخ‌گوی حجم تردد نیست و این مشکل در ساعات اوج رفت‌وآمد به اوج خود می‌رسد.

از سوی دیگر، ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل عمومی در برخی مناطق، به‌ویژه حاشیه شهر، شهروندان را ناگزیر به استفاده از خودروی شخصی کرده است. اگرچه تهران از نظر وجود مترو و اتوبوس در وضعیت به نسبت بهتری نسبت به برخی شهرهای کشور قرار دارد، اما شبکه حمل و نقل عمومی، نه از نظر وسعت و نه از نظر کیفیت خدمات، پاسخ‌گوی نیاز واقعی جمعیت چندمیلیونی پایتخت نیست.

در کنار این مشکلات ساختاری، پروژه‌های عمرانی ناتمام، انسداد مسیرها و نبود برنامه‌ریزی برای اجرای هم‌زمان پروژه‌های شهری، در بسیاری از مناطق تهران به گره‌های ترافیکی دائمی انجامیده است. بی‌نظمی در رانندگی، پارک‌های غیرمجاز در معابر پرتردد و عدم رعایت قوانینی ساده مانند حق تقدم نیز به معضلات افزوده و جریان ترافیک را به شدت کند کرده‌اند.

اما همان‌طور که دلایل این بحران پیچیده‌اند، راحل آن نیز نمی‌تواند ساده و تک‌بعدی باشد. مجموعه‌ای از سیاست‌گذاری‌ها و اقدامات هماهنگ و مداوم، تنها راه برون‌رفت از وضعیت کنونی است.

در درجه اول، باید توسعه شبکه حمل و نقل عمومی به عنوان یک راهبرد اصلی مورد توجه قرار گیرد. تقویت ناوگان اتوبوس‌رانی، توسعه خطوط مترو به مناطق کم‌برخوردار، افزایش ایستگاه‌های بین‌راهی و ارتقای کیفیت خدمات، از جمله اقداماتی است که می‌تواند شهروندان را به ترک خودروی شخصی ترغیب کند. همچنین بهره‌گیری از سامانه‌های حمل و نقل هوشمند، استفاده از اپلیکیشن‌های موقعیت‌یابی و کنترل لحظه‌ای ترافیک، نقش مهمی در مدیریت بهینه جریان خودروها دارد.

تشویق شهروندان به استفاده از دوچرخه و پیاده‌روی، به شرط فراهم کردن زیرساخت‌های لازم مانند مسیرهای ویژه، می‌تواند به کاهش حجم خودروها در سطح شهر کمک کند. این رویکرد در بسیاری از شهرهای پیشرفته دنیا با موفقیت اجرا شده و می‌تواند در تهران نیز به تدریج نهادینه شود.

از دیگر راهکارهای مؤثر، بهینه‌سازی مسیرها و افزایش ظرفیت بزرگراه‌های کلیدی است. البته باید توجه داشت که توسعه فیزیکی معابر به تنهایی چاره‌ساز نیست، مگر آن‌که با سیاست‌های کنترلی مانند محدودیت تردد خودروها در ساعات اوج، طرح‌های ترافیکی هدفمند یا حتی تغییر در ساعت کاری ادارات همراه شود.

نکته کلیدی دیگری که نباید از نظر دور داشت، فرهنگ‌سازی در زمینه رانندگی و رفتار ترافیکی است. تا زمانی که بسیاری از رانندگان با بی‌توجهی به قوانین، توقف دوبله، تغییر مسیرهای ناگهانی یا سبقت‌های غیرمجاز، جریان ترافیک را مختل می‌کنند، هیچ زیرساختی به‌تنهایی قادر به حل مشکل نخواهد بود. آموزش، آگاهی‌بخشی از طریق رسانه‌ها، نظارت مؤثر و برخورد با متخلفان، لازمه ایجاد نظم پایدار در ترافیک شهری است.

در نهایت، باید به‌سوی آینده‌ای پاک و پایدار نیز حرکت کرد. استفاده از خودروهای برقی و هیبریدی نه‌تنها به کاهش آلودگی هوا کمک می‌کند، بلکه به‌دلیل ویژگی‌های فناورانه‌شان، می‌توانند بخشی از ترافیک را نیز هوشمندتر کنند.

حل بحران ترافیک تهران نیازمند تعامل چندسویه میان مدیران شهری، نهادهای قانون‌گذار، سیستم آموزشی، رسانه‌ها و البته مشارکت جدی شهروندان است. تنها در صورتی که همه این اجزا هم‌راستا و منسجم عمل کنند، می‌توان به کاهش پایدار ترافیک و بازگشت آرامش به خیابان‌های پایتخت امیدوار بود.

استان تهران

مقاله

انسویه روستایی

معاون رسانه و روابط عمومی مجمع مشورتی نظام مسائل کشور

در کشوری که با انبوهی از چالش‌های تاریخی، ساختاری و پدیداری روبه‌روست، شاید یکی از نخستین پرسش‌هایی که ذهن هر سیاست‌گذار دغدغه‌مند یا متفکر توسعه‌گرا را به خود مشغول می‌دارد، این باشد: آیا ما با «نظام مسائل» اداره می‌شویم یا با انباشت مسئله‌ها؟ این پرسش، اگرچه در بدو امر ساده می‌نماید، اما در ژرفای خود حامل مباحثی بنیادین در باب شیوه اندیشیدن، ساختار سیاست‌گذاری، نسبت ما با آینده و جایگاه علم در اداره کشور است.

از خلال تجربه‌های گوناگون در تحلیل سیاست‌گذاری و تعامل با نهادهای تصمیم‌ساز، بارها شاهد بوده‌ایم که چگونه فقدان یک نظام جامع احصاء، تحلیل و اولویت‌بندی مسائل، موجب سردرگمی در تصمیم‌گیری‌ها شده است. مواجهه با بحران‌هایی که هر روز با نامی جدید و نشانی تازه ظاهر می‌شوند، اما در حقیقت، تکرار همان مسائل قدیمی‌اند که فقط جامه‌ای نو بر تن کرده‌اند.

نظام مسائل، نه صرفاً یک دستگاه فنی یا اداری، بلکه روشی است برای اندیشیدن به مسائل عمومی.

نظام مسائل، تبلور عقلانیتی ساختار یافته است که با اتکا به روش علمی تفکر سیستمی و طبقه‌بندی نظام‌مند می‌کوشد صورت‌بندی دقیقی از مسائل کشور ارائه دهد.

در واقع، نظام مسائل، تبلور عقلانیتی ساختار یافته است که با اتکا به روش علمی تفکر سیستمی و طبقه‌بندی نظام‌مند، می‌کوشد صورت‌بندی دقیقی از مسائل کشور ارائه دهد. این نظام، برخلاف رویه‌های رایج که غالباً از مسئله‌سازی‌های لحظه‌ای جناحی یا رسانه‌ای تغذیه می‌شوند، در پی آن است که مسائل را در بستر علل پنهان پیوندهای میان‌بخشی و روندهای بلندمدت درک کند.

در مقابل، نبود نظام مسائل به معنای فقدان یک درک مشترک از مسائل کلیدی کشور است. نتیجه این فقدان، پراکندگی در سیاست‌گذاری، آزمون و خطای مکرر هزینه‌های موازی، دوباره‌کاری‌های بی‌حاصل و در نهایت فرسایش سرمایه اجتماعی است. اگر سیاست‌گذاری را چونان معماری بدانیم، فقدان نظام مسائل به‌مثابه ساختن بنایی بر زمینی ناهموار، بی‌طرح مهندسی و بدون شناخت مصالح و محدودیت‌هاست.

اما مخالفان ایده «نظام مسائل» نیز استدلال‌هایی دارند که باید با دقت مورد توجه قرار گیرند. نخست آنکه برخی بر این باورند که تأکید بیش از حد بر نظام مسائل، می‌تواند منجر به نوعی تأخیر در اقدام شود؛ به این معنا که سیاست‌گذار در چرخه بی‌پایان شناسایی، تحلیل و اولویت‌بندی، از لحظه کنش باز می‌ماند.

آیا بدون نظام مسائل حکمرانی ممکن است؟

آیا می‌خواهیم همچنان با واکنش‌های موردی، تصمیم‌های لحظه‌ای و مداخلات منفعلانه با مسائل کشور مواجه شویم؟

شاید وقت آن رسیده باشد که نظام مسائل را نه صرفاً به‌عنوان یک ابزار در حاشیه سیاست‌گذاری، بلکه به‌عنوان یک «هسته مرکزی» در طراحی آینده کشور در نظر بگیریم.

هسته‌ای که بتواند هم روایت مشترکی از چالش‌های ملی بسازد، هم مسیرهای محتمل آینده را ترسیم کند، و هم ابزار تصمیم‌سازی در اختیار سیاست‌گذاران قرار دهد.

پرسش «بودن یا نبودن نظام مسائل» در نهایت، پرسشی درباره کیفیت سیاست‌ورزی در ایران است. آیا می‌خواهیم همچنان با واکنش‌های موردی، تصمیم‌های لحظه‌ای و مداخلات منفعلانه با مسائل کشور مواجه شویم، یا مایلیم با رویکردی عالمانه، پیش‌نگر و جامع، به سمت حل پایدار مسائل حرکت کنیم؟ پاسخ به این پرسش سرنوشت‌ساز است.

بودن نظام مسائل، یعنی پذیرش سختی شناخت دقیق، عبور از سطح به عمق، و ترجیح دادن فرآیندهای عقلانی بر واکنش‌های احساسی نبودن آن، یعنی ادامه همان مسیری که ما را بارها به بن‌بست کشانده است. شاید گام نخست، بازاندیشی در همین گزاره باشد که سیاست خوب، از مسئله‌شناسی خوب آغاز می‌شود.

و در نهایت، این انتخابی است که باید آگاهانه، مسئولانه و مبتنی بر منافع ملی صورت گیرد. زیرا آنچه در کفه ترازوست، آینده کشور است.

در این میان، مجمع نظام مسائل کشور می‌تواند نقشی راهبردی نهادساز و تحول‌آفرین در معماری نظام مسائل ایفا کند. این مجمع، با رویکردی فرابخشی و غیرسیاسی، تلاش دارد از دل گفت‌وگوهای علمی و بین‌رشته‌ای در کمیسیون‌های تخصصی خود، نقشه‌ای جامع و اولویت‌مند از مسائل کشور ارائه دهد؛ نقشه‌ای که نه تنها بر پایه شواهد و داده‌هاست، بلکه حاصل تضارب آراء نخبگان و تجربه‌های میدانی نیز هست. مجمع با فراهم‌آوردن بستر مشارکت نخبگان پیوند با مراکز علمی، و تدوین گزارش‌های تخصصی مبتنی بر مدل‌های مسئله‌محور، می‌تواند به‌مثابه مغز متفکر سیاست‌گذاری کشور عمل کند؛ مجمعی که هم پشتیبان تصمیم‌سازان است و هم ناظر بر انسجام راهبردی اقدامات. اگر قرار است نظام مسائل به‌عنوان یک ظرفیت واقعی در حکمرانی مستقر شود، چنین مجمعی باید در قلب آن بایستد؛ مستقل، علمی، مستمر و متعهد به آینده ایران.

دوم آنکه برخی مدعی‌اند در بسیاری از موارد، مسائل کشور آن‌چنان بدیهی‌اند که نیاز به صورت‌بندی پیچیده یا نظام‌مند ندارند؛ برای مثال، مسئله بیکاری، تورم، یا نابرابری آموزشی، نیازی به کشف دوباره ندارند. سوم اینکه برخی ناظران می‌گویند که مسائل موجود در کشور آن‌چنان پیچیده و به هم پیوسته‌اند که هرگونه تلاش برای تفکیک و تحلیل آن‌ها به نوعی ساده‌سازی و دست‌کم‌گیری درک ما از واقعیت‌ها خواهد بود.

در پاسخ به این دیدگاه‌ها، باید چند نکته مهم را مورد توجه قرار داد. نخست آنکه تأخیر در اقدام، نه به‌واسطه تحلیل مسئله، بلکه معمولاً به‌دلیل بی‌تصمیمی، تعارض منافع یا نبود اراده سیاسی است. در واقع، داشتن یک چارچوب روشن برای فهم مسئله، نه تنها به تأخیر منجر نمی‌شود، بلکه مسیر تصمیم‌گیری را شفاف‌تر و قابل دفاع‌تر می‌سازد. دوم آنکه بدهات یک مسئله، به معنای بدهات راه‌حل نیست. آنچه ضرورت دارد، درک دقیق ابعاد، علل و پیامدهای مسئله است تا مداخلات، اثرگذار و پایدار باشند. سوم آنکه نظام مسائل، اگر درست طراحی شود، نه تنها باعث ساده‌سازی مسائل نمی‌شود بلکه به درک پیچیدگی‌ها کمک کرده و سیاست‌گذاران را قادر می‌سازد تا در میانه این پیچیدگی‌ها، گام‌های مؤثری بردارند.

نکته مهم‌تر آنکه، نظام مسائل نه یک محصول، بلکه یک فرآیند پویاست. این نظام باید خود را با تحولات اجتماعی، فناورانه اقتصادی و بین‌المللی تطبیق دهد. مسائلی که امروز در اولویت‌اند ممکن است فردا جای خود را به مسائل نوظهور بدهند. از این‌رو نظام مسائل نیازمند یک نهاد متولی، یک شبکه دانشی و یک سازوکار بازخورد هوشمند است که همگام با تغییرات صورت‌بندی‌های جدیدی از مسائل ارائه دهد.

تجربه‌های جهانی نیز نشان می‌دهد که نظام مسائل، نه یک ایده انتزاعی بلکه ضرورتی کاربردی برای حکمرانی کارآمد است. در برخی الگوهای موفق، نهادهایی وجود دارند که مسئولیت شناسایی مسائل نوظهور، تحلیل پیامدهای میان‌مدت و بلندمدت آن‌ها، و ارائه چارچوب‌های اولویت‌گذاری بر اساس داده و مشارکت نخبگان را بر عهده دارند. این نهادها معمولاً در تعامل مستمر با دانشگاه‌ها بخش خصوصی و مراکز آینده‌پژوهی فعالیت می‌کنند و به‌جای اتکا به داده‌های جاری، از ابزارهایی مانند سناریونویسی، تحلیل روند و نقشه‌برداری سیاستی بهره می‌برند. همچنین، برخی کشورها با تدوین نقشه‌های راهبردی مسائل به‌صورت دوره‌ای و استفاده از ساختارهای تحلیل راهبردی در کنار دولت، تلاش کرده‌اند تا سیاست‌گذاری را از حالت واکنشی به مسیرهای پیش‌نگر و مسئله‌محور هدایت کنند.

نظام مسائل در استان

خراسان جنوبی؛ خاوران ایران زمین

دکتر کاظم معتمدنژاد: پدر علوم ارتباطات نوین ایران

دکتر مهدی بلالی‌مود: پدر علم سم‌شناسی ایران

از جمله نخبگان علمی خراسان جنوبی هستند.

کشاورزی پایدار

اما داستان خراسان جنوبی به همین جا ختم نمی‌شود. خراسان جنوبی در زمینه کشاورزی مهارت بالایی داشته و موفق به کسب رتبه اول تولید محصولات باغی زرشک و عنب و رتبه دوم تولید زعفران و پنبه در سطح ایران شده است. همچنین در حال حاضر این استان ششمین تولیدکننده انار کشور بوده و در دهه گذشته، هشتمین تولیدکننده چغندر قند در کشور بوده است. این‌ها نشانه ظرفیت بالای کشاورزی در این استان است که می‌تواند با سازوکار مشخص، نسبت به تقویت و رفع موانع تولید در بخش کشاورزی اقدام شود.

معادن زرخیز

از سوی دیگر، یکی از مهم‌ترین مزیت‌های اقتصادی خراسان جنوبی وجود معادن متعدد و متفاوت در این استان می‌باشد، تا آنجا که این استان را به «بهشت معادن» تبدیل کرده است. خراسان جنوبی در بخش معدن بسیار فعال است؛ به گونه‌ای که دارای تنها ذخایر منیزیت ایران، بزرگ‌ترین ذخیره و تنها معدن آزبست ایران و ذخایر و معادن مهم اورانیوم، بنتونیت، گرانیت، گل سفید و بازالت است. معادن مس قلعه‌زری خوسف و معدن زغال‌سنگ پروده طبس، از مهم‌ترین معادن کشور هستند که نقش بسزایی در اشتغال جوانان این مرز و بوم دارند. البته این روزها، وضعیت معادن، خصوصاً معادن کوچک، خوب نیست و گاه برخی از تعارض منافع‌ها باعث کم‌رونق شدن یا تعطیلی برخی از معادن در این استان زرخیز شده است که می‌بایست با احصای مسائل و مشکلات آن‌ها، در جهت رفع این موانع اقدامی عاجل صورت گیرد.

کویر بکر

گرچه این استان سومین استان بیابانی کشور است و ۱۰ درصد بیابان‌های ایران را به خود اختصاص داده، اما وجود کویر زیبا در دل این استان، فرصت مغتنمی جهت رونق بخشیدن به صنعت گردشگری در کنار سایر جاذبه‌های گردشگری این استان را فراهم نموده است. خراسان جنوبی، سرزمینی زیبا و دل‌ربا برای عاشقان روزها و شب‌های پرستاره کویر است.

اما نام خراسان جنوبی با نام و یاد شهید خدمت، شهید آیت‌الله رئیسی نیز عجین شده است. او که ارادتی ویژه به مردم این منطقه داشت و چه زیبا، مردم خراسان جنوبی نیز در تشییع پیکر این شهید عزیز ادای دین نمودند.

مهدی چاپاری

دبیر مجمع مشورتی نظام مسائل استان خراسان جنوبی

خراسان جنوبی جزو جوان‌ترین استان‌های کشور است. گرچه حدود ۲۰ بهار از عمر این استان می‌گذرد، اما همین عمر کوتاه، در کنار پیشینه تاریخی و فرهنگ غنی این خطه، باعث شده به توفیقات مهمی دست پیدا کند.

خراسان جنوبی فعلی، شامل محدوده‌ای از خراسان بزرگ است. قهستان، نامی است که در سده‌های پیش به این سرزمین زرخیز اطلاق می‌شده است. تون (فردوس امروزی) و قائن از شهرهای مهم ایالت قهستان محسوب می‌شده‌اند. در متون تاریخی از قهستان و قائنات به‌عنوان انبار غله شرق ایران یاد شده است. تنها همین‌ها کافی است تا به پیشینه تاریخی این منطقه از کشور پی ببریم.

دانشمندان مطرح

اما پیشینه تاریخی، تنها نقطه قوت این استان جوان نیست. خراسان جنوبی از بُعد علمی نیز در ایران اسلامی سرآمد است. این منطقه از گذشته‌های دور تاکنون نخبه‌خیز و علم‌دوست بوده؛ به‌نحوی که ۶ پدر علم از خراسان جنوبی هستند:

پروفسور محمدحسن گنجی: پدر علم جغرافیا و دانشمند برتر هواشناسی

مجمع مشورتی خراسان جنوبی

متعاقب تشکیل مجمع مشورتی نظام مسائل کشور، این مجمع در خراسان جنوبی نیز تشکیل گردید. در مدت ۳ سال فعالیت مجمع، علاوه بر جمع‌آوری اطلاعات نخبگان استان در رشته‌های مختلف از طریق مشاوره با نهادهای دانشگاه‌ها و تشکلهای علمی، ضمن دعوت از نخبگان برای عضویت در این مجمع تلاش شد با استفاده حداکثری از توان علمی، تحقیقاتی و مشورتی این نخبگان، ضمن شناسایی ظرفیتهای مغفول‌مانده خراسان جنوبی، قدمهای محکمی در راستای احصای مسائل و مشکلات و ارائه راهکارهای عملی در این خصوص برداشته شود..

هم‌اکنون در خراسان جنوبی، ده کمیسیون تخصصی تشکیل شده و ۱۲ شهرستان استان با تشکیل ساختار خود، هماهنگی بی‌نظیری با مجموعه ستادی این مجمع دارند.

امیدوارم با حضور نخبگان در مجمع مشورتی نظام مسائل استان خراسان جنوبی، و با استفاده از ظرفیت کشوری مجمع، بتوانیم قدمهای مهمی در جهت رفع مشکلات این استان برداریم.

استان خراسان جنوبی

نظام مسائل در استان

اثربخشی مجمع مشورتی نظام مسائل در استان فارس

برای افزایش اثربخشی فعالیت‌های مجمع مشورتی نظام مسائل در استان فارس، ضروری است راه‌حل‌های مختلف برای هر مسئله به‌دقت ارزیابی شوند. این ارزیابی باید شامل بررسی میزان اثربخشی هر راه‌حل و هزینه‌های مربوط به اجرای آن باشد. راه‌حلی که دارای بهترین ترکیب از اثربخشی و هزینه هستند، در اولویت اجرا قرار می‌گیرند. مجمع مشورتی نظام مسائل کشور در استان فارس می‌تواند نتایج جمع‌بندی‌شده جلسات ده‌گانه کمیسیون‌های تخصصی خود، که با حضور نخبگان دانشگاهی، کارشناسان و نمایندگان نهادهای مرتبط برگزار شده‌اند، در صورت درخواست، به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ارائه دهد. با توجه به ظرفیت‌های گسترده استان، فرصت‌های قابل‌توجهی برای سرمایه‌گذاری در حوزه‌های اقتصادی، کشاورزی و دامپروری وجود دارد. مجمع با برخورداری از ارتباطات مؤثر و زیرساخت‌های مناسب، زمینه ورود به عرصه سرمایه‌گذاری و حمایت از مشاغل را فراهم کرده است.

محمد پروین

دبیر مجمع مشورتی نظام مسائل استان فارس

در برنامه جامع توسعه هفتم، نقش مجلس در حمایت از سرمایه‌گذاران، رفع موانع اقتصادی، بهره‌گیری از نیروهای شایسته در مناصب کلیدی شو، ریل‌گذاری صحیح در مسیر توسعه، مورد تأکید قرار گرفته است. با توجه به واقعیت کمبود آب در استان فارس، باید اقدامات اساسی برای ایجاد یک ساختار مدیریتی مؤثر در حوزه آب انجام گیرد تا تصمیم‌گیری‌ها در این حوزه با آگاهی و دقت بیشتری صورت پذیرد. استان فارس با بهره‌مندی از منابع غنی در بخش‌های کشاورزی، گردشگری، معادن و صنایع، ظرفیت تبدیل شدن به یکی از قطب‌های اقتصادی کشور را دارد. با این حال، تاکنون نتوانسته‌ایم از ظرفیت‌های بی‌نظیر سرمایه انسانی خلاق، منابع طبیعی، ذخایر معدنی، انرژی و پنجره جمعیتی استان بهره‌برداری شایسته‌ای داشته باشیم. اکنون لازم است با برنامه‌ریزی صحیح، مدیریت کارآمد و نظارت مستمر، استان را از وضعیت رکود اقتصادی، بیکاری و بحران‌های اجتماعی خارج کرده و مسیر توسعه پایدار را هموار کنیم. در سال جاری، با توجه به شعار سال و اهمیت موضوعات اقتصادی، نخستین جلسه رسمی کمیسیون اقتصادی مجمع مشورتی نظام مسائل استان فارس با هدف بررسی موانع سرمایه‌گذاری و ارائه راهکارهای حمایتی در مسیر تحقق شعار سال رهبر معظم انقلاب اسلامی برگزار شد و طی آن، پیشنهادها، اولویت‌ها و موانع سرمایه‌گذاری در استان مورد بررسی قرار گرفت. در حوزه بهداشت، درمان و بهزیستی نیز، مشکلات استان به‌صورت نظام‌مند توسط کمیسیون تخصصی و کارشناسان شناسایی شده و زمینه برای برنامه‌ریزی جهت برون‌رفت از این مشکلات فراهم شده است. در زمینه اقدامات اجتماعی، کمیسیون فرهنگی و اجتماعی مجمع با هدف توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و برخی از هنرمندان دارای معلولیت علاقه‌مند به صنایع‌دستی، اقدام به برگزاری نمایشگاه‌هایی در شیراز نموده است. این نمایشگاه‌ها با هدف حمایت از مشاغل خانگی و صنایع کوچک برپا شده و بخشی از درآمد حاصل از فروش محصولات صرف آزادی زندانیان می‌شود.

استان فارس

مقاله

فرزانه شکوری معاون امور بانوان مجمع مشورتی نظام مسائل کشور

زیست‌بوم سیاست‌گذاری کلان کشور نیازمند مکانیسم‌های هوشمندی است که بتواند پیچیدگی‌های حوزه زنان را در بافتار توسعه متوازن و عدالت‌محور درک کند. معاونت بانوان مجمع مشورتی نظام مسائل کشور به‌عنوان نهادی پیشرو در این عرصه، رویکردی نوآورانه و چندوجهی را در استخراج، تحلیل و ارائه راهکارهای کاربردی برای مسائل اساسی حوزه زنان اتخاذ کرده است. اهمیت این معاونت زمانی آشکار می‌شود که سهم بی‌بدیل زنان در فرآیندهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری به‌عنوان یکی از ارکان توسعه پایدار مورد واکاوی قرار گیرد.

در پارادایم حکمرانی مطلوب، نقش زنان در سیاست‌گذاری فراتر از صرف حضور فیزیکی است؛ بلکه به معنای مشارکت اثربخش در تعیین اولویت‌های توسعه، تدوین قوانین و مقررات، و نظارت بر اجرای آنهاست.

معاونت بانوان با درک این ضرورت راهبردی، الگویی از کنشگری هوشمندانه را طراحی کرده که در آن، شبکه‌سازی میان نخبگان زن در سطوح استانی و ملی، به استخراج نظام‌مند مسائل منتهی می‌شود. آنچه این معاونت را به کانون تحولی ساختاری بدل ساخته، رویکرد دیالکتیکی آن در مواجهه با مسائل است. این رویکرد که مبتنی بر گفتگوی میان حوزه و دانشگاه، و تعامل سازنده میان فعالان مدنی و نهادهای حاکمیتی است، امکان شناسایی خلأهای قانونی و ارائه راهکارهای متناسب با اقتضائات بومی را فراهم می‌آورد. اصولاً وجه تمایز این معاونت، توانایی آن در برقراری پیوند ارگانیک میان نظریه و عمل است؛ به‌گونه‌ای که نتایج مطالعات آکادمیک و تحلیل‌های نظری، به راهکارهای عملیاتی و قابل پیاده‌سازی ترجمه می‌شود.

نگاه سیستمی معاونت بانوان به نظام مسائل، متضمن شناسایی پیوندهای درونی و بیرونی میان چالش‌های موجود در حوزه زنان است. این نگاه که متأثر از آموزه‌های اسلامی و منطبق بر ارزش‌های انقلابی است، از سطحی‌نگری‌های مرسوم در تحلیل مسائل زنان اجتناب می‌کند و با رویکردی ژرف‌نگر، به ریشه‌یابی مسائل و ارائه راه‌حل‌های بنیادین می‌پردازد. در این چارچوب، معاونت بانوان با تشکیل تیم‌های تخصصی متشکل از نخبگان دانشگاهی، حوزوی و فعالان اجتماعی، به تولید دانش بومی و کاربردی در عرصه سیاست‌گذاری مبادرت می‌ورزد. جلسات هم‌اندیشی معاونت بانوان با متخصصان حقوقی و اقتصادی پیرامون اسناد بالادستی همچون برنامه هفتم توسعه و لایحه بودجه، نشانگر ظرفیت بالای این نهاد در ورود تخصصی به عرصه‌های کلان سیاست‌گذاری است. این جلسات که با هدف شناسایی خلأها و چالش‌های موجود در حوزه زنان و خانواده برگزار می‌شود، به تولید محتوای کارشناسی برای ارائه به نهادهای تصمیم‌گیر می‌انجامد.

جایگاه راهبردی معاونت بانوان در معماری سیاست‌گذاری مجمع مشورتی نظام مسائل کشور

رصد مستمر تحولات داخلی و بین‌المللی در حوزه زنان، از دیگر کارویژه‌های مهم معاونت بانوان است که به غنای تحلیل‌ها و تصمیم‌گیری‌های این نهاد می‌افزاید. این رصد هوشمندانه، امکان شناسایی به‌موقع تهدیدها و فرصت‌ها را فراهم می‌آورد و زمینه واکنش سریع و مناسب به تحولات را ایجاد می‌کند. در این راستا، معاونت بانوان با تمرکز بر اخبار مرتبط با حوزه فعالیت خود، تصویری جامع از وضعیت موجود و روندهای آتی ترسیم می‌کند. آنچه چشم‌انداز فعالیت‌های معاونت بانوان را روشن می‌سازد، تعهد این نهاد به تحقق الگوی پیشرفت مبتنی بر عدالت جنسیتی است. در این الگو، حضور اجتماعی زنان نه به‌عنوان یک امر تزئینی، بلکه به‌مثابه یک ضرورت ساختاری برای توسعه متوازن تلقی می‌شود. معاونت بانوان با تأکید بر لزوم مشارکت فعال زنان در عرصه‌های مختلف تصمیم‌سازی، به دنبال بازتعریف نقش زنان در معماری نظام مسائل کشور است.

آنچه چشم‌انداز فعالیت‌های معاونت بانوان را روشن می‌سازد، تعهد این نهاد به تحقق الگوی پیشرفت مبتنی بر عدالت جنسیتی است

ایجاد پیوند میان سطوح استانی و ملی از طریق شبکه‌سازی هدفمند، از ابتکارات مهم معاونت بانوان است که به شناسایی دقیق مسائل بومی و ارائه راهکارهای متناسب با اقتضائات هر منطقه می‌انجامد. این شبکه‌سازی که با محوریت نخبگان زن در استان‌ها صورت می‌گیرد، زمینه مشارکت حداکثری ظرفیت‌های فکری و اجرایی در فرآیند سیاستگذاری را فراهم می‌آورد و به تحقق عدالت توزیعی در بهره‌مندی از فرصت‌های توسعه کمک می‌کند. در مجموع، معاونت بانوان مجمع مشورتی نظام مسائل کشور با اتخاذ رویکردی جامع‌نگر، عمیق و آینده‌محور به مسائل زنان، پیشران تحولی ساختاری در جایگاه آنان در عرصه سیاستگذاری و توسعه پایدار است. این معاونت با بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی، فرهنگی و اجتماعی زنان در سراسر کشور، به دنبال ترسیم الگویی نوین از مشارکت اثربخش آنان در فرآیندهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری است که متضمن عدالت، پیشرفت و تعالی جامعه باشد.

گزارش تحلیلی و راهبردی

احصاء تهدیدات و ضرورت استقرار پدافند غیرعامل در حوزه کالاهای اساسی و امنیت غذایی جمهوری اسلامی ایران

سید هادی خاتمی
معاون امور کمیسیونهای مجمع مشورتی نظام مسائل استان تهران

بخش اول: احصاء ناترازی ساختاری کالاهای اساسی

کاهش موجودی ذخایر راهبردی

عدم خرید به موقع نهاده‌های دامی، غلات و روغن‌های خوراکی در سال زراعی اخیر

نبود استاندارد مشخص برای میزان حداقلی ذخیره‌سازی متناسب با جمعیت و الگوی مصرف داخلی

اتکای خطرناک به واردات بدون استقرار ذخایر قابل اتکا در مراکز استراتژیک

اختلال در واردات و تخصیص ارز

تأخیر ۴ تا ۶ ماهه در تخصیص ارز به واردکنندگان رسمی

ایجاد فضای رانت برای چهار شرکت مباشر ستاد تنظیم بازار که دسترسی انحصاری به ارز و مجوز واردات دارند

عدم صدور مجوز ترخیص کالا از کشتی‌های پهلو گرفته در بنادر جنوبی در شرایط بحرانی

افزایش شدید قیمت‌ها و نارضایتی عمومی

افزایش بیش از ۱۰۰ درصدی قیمت گوشت قرمز و نهاده‌های دامی در ۶ ماه گذشته

تغییر مستمر و پیش‌بینی‌ناپذیر قیمت‌ها ناشی از ناترازی بین عرضه و تقاضا، بی‌ثباتی نرخ ارز و تصمیمات مقطعی

بخش دوم: تهدیدات ساختاری و عملکرد ضعیف دستگاه‌های اجرایی

عدم وجود ستاد پدافند غیرعامل در حوزه امنیت غذایی

فقدان ساختار تخصصی برای تحلیل تهدیدات زیستی و غذایی در ابعاد داخلی و تحریمی

نبود سامانه یکپارچه پایش و کنترل وضعیت کالاهای استراتژیک در سطح ملی

نفوذ ساختاری در وزارت جهاد کشاورزی

مداخلات غیرفنی و غیرحرفه‌ای در نظام تصمیم‌گیری حوزه واردات، قیمت‌گذاری و تأمین نهاده‌ها

گزارش‌های مستند از نفوذ شبکه‌های رانتی و گاه وابسته به منافع خارجی در ساختار تصمیم‌گیری کلان وزارتخانه

عدم هماهنگی بین بانک مرکزی، گمرک، وزارت صمت و ستاد تنظیم بازار

عدم تعریف فرآیند شفاف و فوری برای تخصیص ارز و واردات اضطراری کالاهای اساسی

تعارض منافع و تضاد سیاست‌ها میان نهادهای کلیدی اقتصادی در شرایط بحران

بخش سوم: فرصت‌های از دست‌رفته و ظرفیت‌های بلااستفاده

بیش از ۵۰ میلیارد دلار از منابع ارزی ایران در بانک‌های خارجی (از جمله TBI عراق، دخان قطر، هالک بانک ترکیه و بانک خلق چین) بدون استفاده باقی‌مانده است

ناتوانی در آزادسازی این منابع برای واردات دارو، غذا و نهاده‌ها به دلیل ضعف دیپلماسی اقتصادی و نبود فرماندهی واحد اقتصادی

نتیجه‌گیری نهایی

دشمن از مسیر سلاح، نظامی‌گری و ناوهای هواپیمابر قادر به شکست جمهوری اسلامی ایران نیست؛ اما نفوذ ساختاری، غفلت از پدافند غیرعامل، فساد در واردات کالاهای اساسی و بی‌توجهی به تهدید ناترازی غذایی می‌تواند بنیان‌های ملی را از درون دچار فرسایش و فروپاشی کند.

مداخلات فوری، هماهنگی بین دستگاه‌ها و نوسازی ساختار تصمیم‌گیری امنیت غذایی در چارچوب پدافند غیرعامل، نه یک پیشنهاد، بلکه یک ضرورت ملی و استراتژیک برای حفظ نظام، جمهوریت و رفاه مردم ایران است

بی‌توجهی به تغییر اقلیم و بحران کم‌آبی

عدم ارتباط سیستماتیک میان نهادهای هواشناسی، جهاد کشاورزی و پدافند غیرعامل برای تأمین مایحتاج در سال‌های خشک

فقدان برنامه جامع واردات غلات و خوراک دام از مسیرهای جایگزین (کشورهای مستقل از بلوک تحریم)

بخش چهارم: راهکارهای راهبردی و پیشنهادات اجرایی

الف) راهکارهای فوری و عملیاتی (۳ ماهه)

آزادسازی منابع ارزی بلوکه‌شده برای واردات کالاهای اساسی با اولویت دام، طیور، غلات و روغن

ایجاد مجوز ویژه برای پهلویی‌گری و ترخیص سریع کالاهای وارداتی در بنادر کشور

تعلیق کامل رانت وارداتی چهار شرکت مباشر ستاد تنظیم بازار و واگذاری واردات به بورس کالا و شرکت‌های دانش‌بنیان شفاف

واردات اضطراری ۲۰ میلیارد دلار کالاهای اساسی در قالب خریدهای دولتی و تهاتری فوری

ب) راهکارهای ساختاری و میان‌مدت (۶ تا ۱۲ ماهه)

ایجاد ستاد ملی پدافند غیرعامل امنیت غذایی با ترکیب نمایندگان وزارت دفاع، جهاد کشاورزی، بانک مرکزی، گمرک، سازمان برنامه، ستاد بحران و نهادهای امنیتی

طراحی و راهاندازی سامانه هوشمند پایش ذخایر راهبردی کالاهای اساسی به تفکیک استان و دسته‌بندی مصرف

بازنگری در نقش بانک مرکزی در مدیریت منابع ارزی کالاهای اساسی و خروج از ساختار ناکارآمد فعلی

ج) راهکارهای بلندمدت (۳ تا ۵ ساله)

توسعه امنیت غذایی پایدار با ایجاد پارک‌های لجستیکی کشاورزی در کشورهای همکار منطقه‌ای (نظیر روسیه، قزاقستان، برزیل و ونزوئلا)

تشکیل صندوق بین‌المللی پشتیبانی از غذا و دارو در ساختار بانک توسعه بریکس با محوریت ایران

ارتقاء ظرفیت ذخیره‌سازی راهبردی کشور به دو برابر سطح فعلی و ایجاد زنجیره ارزش مستقل در تولید داخلی

نظام مسائل در استان

نیما شاهرادی

دبیر کارگروه حمل و نقل مجمع مشورتی نظام مسائل استان البرز

بررسی وضعیت حمل و نقل استان البرز؛ چالش‌ها و راهکارها

استان البرز با موقعیتی راهبردی، جمعیتی پرتراکم و ساختاری صنعتی، امروز بیش از هر زمان دیگری با چالش‌های حمل و نقلی دست و پنجه نرم می‌کند. رشد بی‌رویه سکونتگاه‌ها، افزایش خودروهای شخصی، نبود حمل و نقل عمومی کارآمد و فرسودگی زیرساخت‌ها، چهره‌ای پرتراکم، آلوده و ناکارآمد از استان ساخته است. در چنین شرایطی، برنامه‌ریزی جامع برای توسعه حمل و نقل شهری و ریلی، نه تنها یک ضرورت بلکه راهکاری حیاتی برای آینده‌ای پایدار به شمار می‌آید.

۱. حمل و نقل شهری؛ بحرانی به نام ناتمامی و فرسودگی

با وجود آنکه کرج یکی از پرجمعیت‌ترین کلان‌شهرهای کشور است، هنوز از یک سیستم حمل و نقل عمومی مدرن بی‌بهره است. پروژه مترو کرج (خط ۲) که از حدود دو دهه پیش آغاز شده، به دلیل کمبود بودجه و نبود مدیریت یکپارچه، همچنان ناتمام مانده است. اتوبوس‌ها و تاکسی‌های فرسوده و کم‌تعداد نیز پاسخگوی جمعیت روزافزون نیستند و موجب افزایش وابستگی مردم به خودروهای شخصی شده‌اند.

چالش‌ها:

توقف طولانی‌مدت در احداث متروی شهری

کم بودن خطوط BRT یا سامانه‌های حمل و نقل سریع‌السير

کمبود ناوگان و زیرساخت‌های اتوبوسرانی

ضعف در فرهنگ‌سازی استفاده از حمل و نقل عمومی

راهکارها:

تکمیل سریع خط ۲ مترو با مشارکت منابع ملی و محلی

نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی با اتوبوس‌های برقی یا کم‌مصرف

ایجاد خطوط BRT بیشتر در محورهای پرتردد

توسعه خطوط LRT (تراموهای سبک) به عنوان گزینه‌ای مناسب برای مسیرهای میانی LRT توسعه خطوط

۲. حمل و نقل بین‌شهری؛ آزادراهی خسته، ریلی فراموش‌شده

استان البرز یکی از اصلی‌ترین مسیرهای ترانزیتی کشور است. محور تهران-کرج-قزوین روزانه پذیرای صدها هزار خودرو است. با این حال زیرساخت‌های حمل و نقل عمومی بین‌شهری از جمله اتوبوسرانی و راه‌آهن، توسعه نیافته و غیررقابتی باقی مانده‌اند.

پروژه‌های کلیدی مغفول:

ادامه خط ۵ متروی تهران از مهرشهر (مهرستان) تا قزوین، که می‌تواند سفر میان سه استان را آسان و کم‌هزینه کند.

طراحی و اجرای خط ریلی به اشتهارد، برای جابه‌جایی نیروی کار و کالا از شهرک‌های صنعتی استان

۳. وضعیت راه‌آهن استان البرز؛ امکانات موجود، بهره‌وری اندک

با وجود عبور خط آهن سراسری و وجود ایستگاه‌هایی چون کرج هشتگرد و نظرآباد، خدمات حمل و نقل ریلی در استان بسیار محدود است. قطارهای حومه‌ای برنامه‌ریزی منسجمی ندارند، ایستگاه‌ها به سیستم حمل و نقل شهری متصل نیستند و صنایع استان از خطوط باربری بهره نمی‌برند.

۴. اشتهارد و مناطق صنعتی؛ غفلت از رگ حیاتی اقتصاد

شهر صنعتی اشتهارد با بیش از ۱۰ شهرک فعال، از جمله مناطقی است که کاملاً از شبکه ریلی بی‌بهره مانده. نبود اتصال ریلی برای جابه‌جایی مواد اولیه، محصولات و نیروی انسانی، منجر به وابستگی سنگین به جاده‌ها، افزایش هزینه‌ها و خطرپذیری حمل و نقل شده است.

جمع‌بندی و پیشنهادها

استان البرز امروز در نقطه‌ای ایستاده که یا باید با اراده، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری صحیح به الگویی در توسعه حمل‌ونقل تبدیل شود، یا همچنان در چرخه فرسایش زیرساختی و نارضایتی عمومی باقی بماند. برای برون‌رفت از وضعیت موجود، پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

تدوین و اجرای طرح جامع حمل‌ونقل استان البرز با چشم‌انداز ۱۰ ساله

تسریع در تکمیل متروی کرج و توسعه آن به قزوین در قالب ادامه خط ۵

ایجاد خط ریلی ویژه حمل بار و نیروی کار از و به اشتهارد با همکاری وزارت صمت

تقویت قطارهای حومه‌ای و اتصال آن‌ها به شبکه حمل‌ونقل درون شهری

نوسازی ناوگان اتوبوسرانی و تاکسیرانی با ناوگان پاک و کم‌مصرف

پیاده‌سازی سامانه LRT در محورهای پرتردد به‌عنوان مکمل مترو

تشکیل شورای راهبردی حمل‌ونقل استان برای هم‌افزایی نهادهای مسئول

بهره‌گیری از ظرفیت دانشگاه‌ها و نخبگان علمی در تصمیم‌سازی‌ها و نظارت علمی بر پروژه‌ها

با تصمیم‌گیری‌های آگاهانه، مشارکت مردمی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی، می‌توان حمل‌ونقل استان البرز را از بحران امروز به الگویی موفق در آینده تبدیل کرد.

منابع

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان البرز. (۱۴۰۱). طرح جامع حمل‌ونقل استان البرز. کرج: معاونت زیرساخت و حمل‌ونقل شهری [<https://www.rai.ir>]
 شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران. (۱۴۰۳). اطلاعات فنی خطوط و ایستگاه‌های ریلی استان البرز. بازیابی شده از <https://www.irna.ir>
 خبرگزاری ایرنا. (۱۴۰۳، اردیبهشت). توقف پروژه متروی کرج؛ وعده‌ای که ۲۰ ساله شد. بازیابی شده از <https://www.mehrnews.com>
 خبرگزاری مهر. (۱۴۰۳، فروردین). اتصال خط ۵ مترو از مهرشهر تا قزوین؛ طرحی در مرحله بالاتکلیفی. بازیابی شده از <https://www.isna.ir>
 خبرگزاری ایسنا. (۱۴۰۲، دی). اشتهارد همچنان بدون ریل؛ شهرک‌های صنعتی گرفتار ترافیک جاده‌ای. بازیابی شده از <https://www.karaj.ir>
 شورای اسلامی شهر کرج. (۱۴۰۳). گزارش عملکرد مدیریت حمل‌ونقل شهری کرج. بازیابی شده از <https://www.karaj.ir>
 فصلنامه تحقیقات حمل‌ونقل، ۱۹(۲)، ۵۵ LRT رحیمی، ف.، و موسوی، م. (۱۴۰۱). امکان‌سنجی به‌کارگیری سیستم حمل‌ونقل ۷۳. —در کلان‌شهرهای ایران. فصلنامه تحقیقات حمل‌ونقل، ۱۹(۲)، ۵۵ LRT رحیمی، ف.، و موسوی، م. (۱۴۰۱). امکان‌سنجی به‌کارگیری سیستم حمل‌ونقل دانشگاه علم و صنعت ایران.

استان البرز

خبرنامه

در دیدار فیروزی، معاون هماهنگ کننده مجمع نظام مسائل کشور، و کریمی کیا، معاون توسعه سرمایه اجتماعی سازمان امور اجتماعی وزارت کشور مطرح شد: همکاری مجمع نظام مسائل کشور و سازمان امور اجتماعی برای حل چالش‌های اجتماعی

سید سجاد حسینی دبیر مجمع استان خراسان رضوی در دیدار با میثم ظهوریان ابوترابی نماینده مردم مشهد و کلات در مجلس شورای اسلامی مطرح کرد: هدف مجمع مشورتی نظام مسائل شناسایی مسائل، ارائه راهکارها و پیگیری آنان تا حصول نتیجه است

رضا معاشرتی، دبیر مجمع استان گیلان در نشست با معاون اقتصادی استاندار گیلان با اشاره به نام‌گذاری سال جدید از سوی مقام معظم رهبری با عنوان «سرمایه‌گذاری برای تولید»، بر ضرورت بهره‌گیری از تمامی ظرفیت‌های استان برای تحقق این شعار تأکید کرد

سید رضایزدان فرد دبیر مجمع استان کهگیلویه و بویر احمد به همراه جمعی از اعضای مجمع استان با داریوش پاداش، فرماندار شهرستان چرام، دیدار و درباره راهکارهای همکاری و بهره‌گیری از ظرفیت‌های نخبگانی در توسعه شهرستان گفتگو کردند.

خبرنامه

برگزاری نشست تخصصی کمیسیون آب، کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست مجمع نظام مسائل استان خراسان جنوبی

بررسی چالش‌های زیرساختی استان کرمانشاه در دیدار دبیر مجمع مشورتی نظام مسائل استان با مدیرکل سازمان برنامه و بودجه

نشست هم‌اندیشی نظام مسائل استان قم با حضور مسئولان ارشد، نخبگان و فعالان جهادی در محل استانداری قم به میزبانی مشاور استاندار و رئیس برنامه ریزی ۴ ساله دستگاه‌های اجرایی استان برگزار شد

شکوهی، دبیر نظام مسائل شهرستان بهبهان با اسکندری، رئیس دادگستری این شهرستان دیدار و گفتگو کرد. در این دیدار موضوعاتی از جمله مسائل فرهنگی، ازدواج جوانان، مشکلات تربیتی مدارس و ارتباط خانواده‌ها با نظام آموزشی، و نقش مؤثر بزرگان و نخبگان در حل معضلات اجتماعی و حمایت از دستگاه قضایی مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت

nezammasael

nezammasael

nezammasael

nezammasael

www.nezammasael.com

نظام مسائل، نقشه راه خردمندان ای برای پیشرفت کشور
است دعوتیست به بازاندیشی در مسیرهای پیموده شده و
بازکردن راه‌های تازه...

